

РЕШЕНИЕ

№ 553

гр. София, 03.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. III-Б СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Теменужка Симеонова

Членове: Хрипсима К. Мъгърдичян
Яна Ем. Владимирова

при участието на секретаря Снежана П. Тодорова
като разгледа докладваното от Хрипсима К. Мъгърдичян Въззивно гражданско дело № 20211100514673 по описа за 2021 година

Производството е по чл. 258 и сл. от ГПК.

С решение от 03.10.2021 год., постановено по гр.дело №62496/2018 год. по описа на СРС, ГО, 87 с-в, са отхвърлени предявените по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК от „Банка ДСК“ ЕАД срещу В. К. Т. искове с правно основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. с чл. 430 ТЗ и с правно основание чл. 92 ЗЗД за признаване за установено, че ответницата дължи на ищеца сумата от 13 363.54 лв., представляваща дължима главница по договор за кредит за текущо потребление от 26.07.2013 год., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 08.12.2017 год. до окончателното ѝ изплащане, сумата от 120 лв., представляваща заемни такси, сумата от 3 269.80 лв., представляваща договорна лихва за периода от 10.05.2016 год. до 27.12.2017 год. и сумата от 288.63 лв., представляваща наказателна лихва /неустойка/ за периода от 19.09.2017 год. до 07.12.2017 год., за които суми е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК по ч.гр.дело №86205/2017 год. по описа на СРС, ГО, 87 с-в.

Срещу решението е подадена в законоустановения срок по чл. 259, ал. 1 ГПК въззивна жалба от ищеца „Банка ДСК“ ЕАД. Жалбоподателят поддържа, че СРС неправилно бил приел, че своенето на наследствена не е акт, който представлява мълчаливо приемане на наследството, а владение по смисъла на чл. 69 ЗС. Ответницата била признала, че свояла и владеела оставения ѝ от наследодателката апартамент, като твърдяла, че живее в него от 1979 год., както и че не притежава никакво друго недвижимо имущество. Следователно единственото жилище, което ответницата притежавала, било наследствения недвижим имот

– който извод следвал от тълкуването на изявленията на ответницата. Съгласно чл. 175 ГПК изявлението на ответницата представлявало съдебно признание на юридически факт, който СРС погрешно бил субсумирал под нормата на чл. 58 ЗН. На основание чл. 48, ал. 2 ЗН извършените от ответницата действия на своене на наследствения апартамент следвало да се считат за конклюдентно приемане на наследството на починалата кредитополучателка. Последващият отказ от наследството, извършен от ответницата, бил нищожен. Отделно от това с решение, постановено по гр.дело №73936/2018 год. по описа на СРС, ГО, 164 с-в, което не било обжалвано и влязло в сила на 20.02.2020 год., било признато за установено, че ответницата, в качеството ѝ на наследник на Т.Г. Т., отговаря за задължение от наследствената маса, представляващо непогасен дълг по договор за издаване и обслужване на кредитни карти с револвиращ кредит от 03.09.2013 год., като в мотивите съдът приел, че своенето на наследствения апартамент представлява мълчаливо приемане на наследството. Ето защо моли обжалваното решение да бъде отменено, а исковете – уважени. Претендира и присъждането на направените разноски по делото.

Ответницата по жалбата В. К. Т. счита, че решението на СРС следва да бъде потвърдено. Поддържа, че правилно първоинстанционният съд бил приел, че щом в нормата на чл. 58 ЗН е дадено право на наследника да се легитимира като владеец и да се ползва от владелческите искове, без да е приел наследството, то няма основание да се приеме, че наследниците упражнявали само държане до приемане на наследството. Своенето на наследствена вещ не представлявало мълчаливо приемане на наследството. Правилен бил изводът на СРС, че посочените действия на ответницата не изразяват по несъмнен начин намерение за приемане на наследството.

Софийски градски съд, след като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на насрещната страна, намира за установено следното:

Предявени са за разглеждане по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК искове с правно основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. с чл. 430, ал. 1 и 2 ТЗ и с правно основание чл. 92, ал. 1 ЗЗД.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Настоящият съдебен състав приема, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо. Не е допуснато и нарушение на императивни правни норми.

Решението е правилно, като на основание чл. 272 ГПК въззивният състав препраща към мотивите, изложени от СРС. Независимо от това и във връзка с доводите във въззивната жалба е необходимо да се добави и следното:

Безспорно е във въззивното производство, а и въз основа на съвкупната преценка на събраните писмени доказателства по делото и заключението на вещното лице по съдебно-счетоводната експертиза, което при преценката му по реда на чл. 202 ГПК подлежи на кредитиране, се установява, че на 26.07.2013 год. между „Банка ДСК“ ЕАД, от една страна и

Т.Г. Т., от друга страна, като кредитополучател, е бил сключен договор за кредит за текущо потребление, при Общи условия, по силата на който банката предоставила на кредитополучателката кредит в размер на 16 200 лв. /който бил усвоен еднократно от нея на 29.07.2013 год./, а последната се задължила да го върне в срок от 120 месеца, ведно с лихва – преференциален променлив лихвен процент от 8.5 % годишно или 0.02 % на ден, на месечни вноски, с падеж на всяка вноска – 28-мо число на месеца, съгласно погасителен план, при годишен процент на разходите от 9.33 %. Съгласно клаузата на чл. 19.1 от Общите условия за предоставяне на кредити за текущо потребление, при забава на плащането на месечната вноска за главница и/или лихва от 7-мия ден след падежната дата, определена в договора, остатъкът от кредита се олихвявал с договорна лихва, увеличена с наказателна надбавка от 10 процентни пункта, а според чл. 19.2, при допусната забава в плащанията на главница и/или лихва над 90 дни целият остатък от кредита ставал предсрочно изискуем и се отнасял в просрочие, като до предявяване на молбата за събирането му по съдебен ред остатъкът от кредита се олихвявал с договорения лихвен процент, увеличен с наказателна надбавка в размер на 10 процентни пункта.

Установено е също така въз основа на заключението по съдебно-счетоводната експертиза, че кредитът е бил обслужван редовно, с незначителни просрочия, до 28.08.2015 год., като плащанията по него били окончателно преустановени на 18.12.2015 год. Към 08.12.2017 год. просрочените вноски по договора били 22 бр. в общ размер на 4 939.70 лв., а размерът на непогасените задължения към този момент възлизали, както следва: 13 363.54 лв. – главница, 2 916.41 лв. – договорна лихва за периода от 10.05.2016 год. до 07.12.2017 год., 120 лв. – такса и 130.40 лв. – санкционираща лихва за периода от 19.09.2017 год. до 07.12.2017 год.

Видно е от удостоверение за наследници от 18.05.2015 год. /на л. 15 от първоинстанционното дело/, че Т.Г. Т. е починала на 12.05.2015 год. и е оставила за свой наследник по закон майка си В. К. Т. /ответницата/.

С нотариална покана, представена на 12.04.2017 год. нотариус В.К.-Т., с рег.№444 на НК, връчена на 08.11.2017 год., ищецът уведомил ответницата, че поради забава в погасяване на задълженията по процесния договор, банката обявява кредита за предсрочно изискуем, като от датата на получаване на уведомлението цялата главница по кредита става дължима и върху нея се начислява лихва в размер на договорения лихвен процент, увеличен с предвидената в договора надбавка за забава.

Основният спорен между страните въпрос по същество във въззивното производство е свързан с това дали В. К. Т. е пасивно материално легитимирана да отговаря по предявените искове, предвид релевираното от ищеца възражение за нищожност на извършения от ответницата отказ от наследството на Т.Г. Т., вписани в специалната книга на СРС под №449 от 22.05.2015 год.

Съгласно разпоредбата на чл. 26, ал. 2, пр. 1 ЗЗД, нищожни са договорите, които имат невъзможен предмет, а според чл. 44 ЗЗД, правилата относно договорите намират съответно приложение и към едностранните волеизявления в случаите, в които законът допуска те да

пораждат, изменят или прекратяват права или задължения. Отказът от наследство е едностранно волеизявление, за което ЗН предвижда специални, императивни правила за форма, съдържание, действие и последици – с обективизирането му се прекратяват правата и задълженията на отреклия се наследник и с оглед нормата на чл. 53 ЗН се пораждат права и задължения за останалите наследници /уголемяват се дяловете им/. Приемането и отказът от наследство произвеждат действие от откриване на наследството, съгласно чл. 48 и 52 ЗН и са безусловни и неоттегляеми /окончателни/ по аргумент от чл. 54 ЗН. Както приемането на наследството, така и отказът от наследство, изчерпват възможността след неговото надлежно изразяване да се извърши точно обратното действие. Второто по ред изявление няма предмет, поради което и недействителен е отказът от наследство, ако преди това наследникът е приел наследството изрично или чрез конклюдентни действия, показващи по недвусмислен начин воля за това.

Всеки кредитор на наследодател, чиито наследници са се отказали от наследството, може да предяви иск /респ. възражение/, който не е ограничен със срок, за установяване на нищожността на отказа поради това, че преди извършването му наследството е фактически прието – виж Решение № 1793 от 5.XI.1962 г. по гр. д. № 1325/62 г., IV г. о., Решение № 2488 от 13.XI.1963 г. по гр. д. № 1779/63 г., I г. о., Решение № 875 от 14.IV.1969 г. по гр. д. № 381/69 г., I г. о.

В разглеждания случай ищецът, който е установил качеството си на кредитор на наследодателката Т.Г. Т., твърди, че направеният от ответницата отказ от наследство се предхожда от приемането му с конклюдентни действия, предвид обстоятелството, че в молба от 09.10.2019 год., подадена по гр.дело №73936/2018 год. по описа на СРС, ГО, 164 с-в, В. К. Т. е признала, че свои и владее оставен ѝ от наследодателката недвижим имот – апартамент №39, находящ се в гр.София, ж.к.“*****”.

Приемането на наследството е едностранен акт, с който наследникът изявява волята си да го придобие. Съгласно разпоредбата на чл. 49, ал. 2 ЗН, мълчаливо приемане има, когато наследникът извършва действия, които несъмнено предполагат намерението му да приеме наследството и които той не би имал право да извърши, освен в качеството си на наследник. Тези фактически или правни действия на наследника могат да са различни по вид и във всеки конкретен случай съдът извършва преценка дали те са израз на волята на наследника да приеме наследството /в този смисъл Решение № 395 от 4.11.2010 г. на ВКС по гр. д. № 309/2010 г., II г. о., ГК, Решение № 535 от 2.09.2011 г. на ВКС по гр. д. № 92/2010 г., II г. о., ГК/. Същевременно, в практиката се извършва разграничение между действията по мълчаливо приемане на наследството от действията по временно управление на чуждо имущество и действията по обикновено управление на наследствените имоти, целящи запазването им /чл. 58 ЗН/. Приемането на наследството следва да се изрази в активни действия, които водят до промяна в наследственото имущество – прехвърляне, изменение, ограничаване, погасяване или прекратяване на права и задължения на наследодателя /виж и Тълкувателно решение № 91 от 1.X.1974 г. по гр. д. № 63/74 г., ОСГК/. Приемането на наследството не се предполага, а трябва да е безспорно установено, дори когато е

мълчаливо. Конклюдентните действия трябва да са такива, че да сочат несъмнено на наличието на воля у наследника за приемане на наследството. Ако действията са двусмислени и от тях е възможно да бъдат направени различни изводи, няма приемане на наследството – виж Решение № 64 от 24.02.2010 год. на ВКС по гр. дело № 3838/2008 г., IV г. о., ГК и Решение № 596 от 12.06.1991 г. На ВКС по гр. дело № 353/91 г., I г. о.

В контекста на изложеното въззивният съд приема, че в частност действията на ответницата не са довели до приемане на наследството на Т.Г. Т., тъй като обстоятелството, че след смъртта на наследодателката е продължила да живее в горепосочения недвижим имот, само по себе си не обективира приемането на наследството, респ. не предполага намерение за приемането на наследството, съгласно чл. 49, ал. 2 ЗН, още повече, че същата е титуляр на вещното право на ползване върху апартамента /видно от данните в представените по делото справки от Служба по вписванията – София/, като следва да бъде съобразен и краткият период от време, изтекъл от откриването на наследството – 12.05.2015 год. до вписването на отказа – 22.05.2015 год.

Следователно вписаният по надлежния ред отказ от наследството е валиден и е произвел правно действие, поради което и само на това основание настоящият съдебен състав счита, че релевираните претенции се явяват неоснователни и подлежат на отхвърляне /като предявени срещу лице, което не е пасивно материално легитимирано да отговаря по тях/, както законосъобразно е приел и първоинстанционният съд.

Ето защо въззивната жалба следва да бъде оставена без уважение, а решението на СРС – потвърдено, като правилно.

При този изход на спора жалбоподателят няма право на разноски.

На основание чл. 280, ал. 3 ГПК настоящето решение не подлежи на касационно обжалване.

Предвид изложените съображения, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решението от 03.10.2021 год., постановено по гр.дело №62496/2018 год. по описа на СРС, ГО, 87 с-в.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____